

HOÀN THIỆN HỆ THỐNG TIÊU CHUẨN QUỐC GIA PHỤC VỤ CHUYỂN ĐỔI XANH VÀ MỤC TIÊU PHÁT THẢI THẤP

Trong tiến trình chuyển đổi xanh và thực hiện cam kết giảm phát thải, hệ thống tiêu chuẩn quốc gia giữ vai trò nòng cốt để định hướng doanh nghiệp nâng cao năng suất, bảo đảm chất lượng và đáp ứng yêu cầu hội nhập. hài hòa tiêu chuẩn với công nghệ số, đổi mới sáng tạo và chiến lược phát triển bền vững sẽ là động lực thúc đẩy năng suất xanh, góp phần hiện thực hóa cam kết phát thải ròng bằng “0” của Việt Nam.

Hoàn thiện các nhóm tiêu chuẩn phục vụ phát triển bền vững

Tại Việt Nam, hệ thống tiêu chuẩn quốc gia hiện đã đạt hơn 14.000 tiêu chuẩn, bao phủ hầu hết lĩnh vực kinh tế - kỹ thuật. Tuy nhiên, trước yêu cầu mới của chuyển đổi xanh, hệ thống này cần tiếp tục được rà soát, hoàn thiện và ưu tiên phát triển các nhóm tiêu chuẩn liên quan trực tiếp đến mục tiêu phát thải thấp và nâng cao năng suất xanh.

Bên cạnh đó, việc bảo đảm năng suất xanh và chất lượng xanh cần được xác định như một mục tiêu xuyên suốt. Trong đó, tiêu chuẩn chính là công cụ đảm bảo tính đồng bộ, tính minh bạch và là cơ sở để các doanh nghiệp triển khai giải pháp kỹ thuật một cách nhất quán.

Nhóm tiêu chuẩn đầu tiên được ưu tiên là tiêu chuẩn năng lượng xanh và tích hợp hệ thống, bao gồm tiêu chuẩn cho điện mặt trời, điện gió, hydrogen xanh, năng lượng sinh khối, cũng như các yêu cầu an toàn - hiệu suất của hệ thống lưu trữ năng lượng. Việc xây dựng và hoàn thiện các tiêu chuẩn kết nối lưới điện thông minh cũng giúp tối ưu hóa vận hành, tăng khả năng hấp thụ nguồn năng lượng tái tạo.

Nhóm thứ hai là tiêu chuẩn sản phẩm xanh và vật liệu bền vững, đóng vai trò định hướng thị trường tiêu dùng theo hướng thân thiện môi trường. Bộ tiêu chí nhân sinh thái, tiêu chuẩn

vật liệu tái chế, vật liệu phân hủy sinh học và đặc biệt là phương pháp đánh giá vòng đời sản phẩm (LCA) tạo cơ sở để doanh nghiệp nhận diện tác động môi trường trong toàn bộ chuỗi giá trị. LCA không chỉ giúp doanh nghiệp giảm tiêu hao nguyên liệu mà còn nâng cao tính tuân thủ đối với thị trường xuất khẩu khắt khe.

Thứ ba là nhóm tiêu chuẩn về sản xuất sạch hơn và kinh tế tuần hoàn, bao gồm thiết kế dễ tái chế, tái sử dụng vật liệu, quản lý chất thải và giảm phát thải theo chuỗi. Những tiêu chuẩn này đặc biệt quan trọng đối với các ngành có mức phát thải cao như thép, xi măng, dệt may và hóa chất - những lĩnh vực đang chịu áp lực lớn từ yêu cầu chuyển đổi công nghệ và tuân thủ cơ chế thương mại xanh.

Nhóm tiêu chuẩn thứ tư là đo lường - báo cáo - thẩm định phát thải (MRV) và quản lý carbon. Đây là điều kiện tiên quyết để triển khai thị trường carbon trong nước, đồng thời đáp ứng các cơ chế quốc tế như CBAM. Một hệ thống MRV chuẩn hóa sẽ giúp doanh nghiệp đo lường phát thải chính xác, minh bạch và có khả năng chứng minh nỗ lực giảm phát thải khi tham gia chuỗi cung ứng toàn cầu.

Cùng với đó, các tiêu chuẩn hệ thống quản lý như ISO 50001 (quản lý năng lượng), ISO 14001 (quản lý môi trường) và các khung ESG được xem là trụ cột giúp doanh nghiệp vận hành theo hướng bền vững và có trách nhiệm.

Ba bước tiến tạo tác động mạnh tới năng suất xanh của doanh nghiệp

Bối cảnh hiện nay cho thấy tiêu chuẩn không chỉ là yêu cầu kỹ thuật mà đã trở thành “ngôn ngữ chung” của thương mại quốc tế. Vì vậy, việc tiếp cận và áp dụng tiêu chuẩn cần được xem là chiến lược của doanh nghiệp nhằm nâng cao năng suất và năng lực cạnh tranh.

Theo đó, ba bước tiến dưới đây sẽ tạo ảnh

hưởng lớn nhất đến năng suất ngành và doanh nghiệp trong giai đoạn tới:

Thứ nhất, hoàn thiện hệ thống MRV để doanh nghiệp xác định rõ mức phát thải, tìm ra những “điểm nóng” tiêu hao năng lượng và đưa ra giải pháp tối ưu hóa quy trình. MRV giúp dữ liệu trở thành công cụ ra quyết định, tạo cơ sở đánh giá hiệu quả của các biện pháp tiết kiệm năng lượng và giảm phát thải.

Thứ hai, áp dụng thiết kế và sản xuất dựa trên vòng đời (LCA, eco-design). Đây là xu hướng toàn cầu, trong đó sản phẩm được tối ưu từ khâu thiết kế, sử dụng nguyên liệu tiết kiệm, kéo dài tuổi thọ và giảm phát thải ở cuối vòng đời. Các doanh nghiệp áp dụng LCA thường tiết kiệm đáng kể chi phí nguyên liệu trong vài năm vận hành.

Thứ ba, kết hợp tiêu chuẩn hệ thống quản lý với chuyển đổi số. Khi hệ thống quản lý năng lượng và môi trường được tích hợp với công nghệ số, doanh nghiệp có thể giám sát theo thời gian thực, tự động hóa quy trình và đưa ra quyết định dựa trên dữ liệu chính xác. Sự kết hợp này sẽ tạo “hiệu quả kép”: tăng năng suất và giảm

phát thải. “Tiêu chuẩn hóa khi gắn với công nghệ số sẽ tạo ra lợi thế cạnh tranh mới cho doanh nghiệp Việt Nam trong quá trình hội nhập sâu rộng”.

Để hỗ trợ doanh nghiệp chuyển đổi xanh, hướng tới mục tiêu Net Zero trong thời gian tới Chương trình Năng suất chất lượng quốc gia nên tiếp tục tập trung vào các nội dung trọng tâm như: hỗ trợ áp dụng các hệ thống quản lý xanh; xây dựng bộ tiêu chuẩn cho sản xuất sạch hơn và kinh tế tuần hoàn; thúc đẩy chuyển đổi số trong giám sát năng lượng; hỗ trợ chứng nhận và nhãn sinh thái và triển khai mô hình điểm dành cho doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Nhằm giúp doanh nghiệp nâng cao năng suất và thực hiện đúng lộ trình Net Zero, đề xuất sáu bước cụ thể: đánh giá hiện trạng; xây dựng lộ trình chuyển đổi; ưu tiên giải pháp tiết kiệm năng lượng hiệu quả; áp dụng tiêu chuẩn và chứng nhận; số hóa hệ thống MRV nội bộ; tăng cường đào tạo, hợp tác trong chuỗi cung ứng. Đây được xem là chu trình khép kín giúp doanh nghiệp chủ động thích ứng với các yêu cầu mới của thị trường ■

Theo mst.gov.vn

“TUYẾN ĐẦU” CỦA CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG TRONG QUẢN LÝ TIÊU CHUẨN, MINH CHỨNG MỚI CHO PHÂN CẤP HIỆU QUẢ

Việc phân cấp quản lý tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng theo Thông tư 07/2025/TT-BKHCN đang mở ra kỳ vọng giảm thủ tục, tăng tính chủ động cho địa phương và tạo thuận lợi thiết thực cho doanh nghiệp.

Trong bối cảnh các văn bản pháp luật về bộ máy quản lý nhà nước được sửa đổi theo hướng tinh gọn, hiệu quả, Thông tư 07/2025/TT-BKHCN xuất phát từ yêu cầu thực tiễn khi chính quyền địa phương tổ chức theo mô hình hai cấp (tỉnh/huyện/xã), việc phân định thẩm quyền rõ ràng giúp tăng trách nhiệm công vụ, giảm ách tắc hồ sơ và tạo thuận lợi cho người dân và

doanh nghiệp.

Điều này gắn chặt với các nghị định của Chính phủ trong cùng lĩnh vực nhằm đảm bảo đồng bộ trong tổ chức, phân quyền và phân cấp quản lý nhà nước của Bộ KH&CN.

Một trong những điểm mới quan trọng nhất của Thông tư là việc phân cấp, phân định rõ ràng trách nhiệm giữa chính quyền cấp tỉnh và cấp huyện/xã trong lĩnh vực tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng (TCĐLCL). Cách tiếp cận này nhằm khắc phục tình trạng chồng chéo thẩm quyền, đồng thời nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước ngay từ cơ sở.

Theo đó, UBND cấp tỉnh được giao trực tiếp